

Tilastojulkaisu 2018
Yliopistot

YLIOPISTOT TYÖLLISTÄJINÄ	2
YLIOPISTOT	3
AVAINLUKUJA YLIOPISTOJEN HENKILÖSTÖSTÄ.....	4
Henkilöstömäärä	4
Vakinaisuus ja määräaikaisuus.....	6
Kokoaikaisuus ja osa-aikaisuus.....	7
ANSIOKEHITYS	8
Ansiokehitys ja sopimuskorotukset 2017–2018.....	8
Ansiokehitys vaativuustasovälein.....	11
Keskiansiot ja ansiokehitys sukupuolittain.....	13
Palkkauksen rakenne	15
HARJOITTELUKOULUT	16
AVAINLUKUJA HARJOITTELUKOULUJEN OPETUSHENKILÖSTÖSTÄ.....	17
Henkilöstömäärä	17
Vakinaisuus ja määräaikaisuus.....	18
Kokoaikaisuus ja osa-aikaisuus.....	19
ANSIOKEHITYS	20
Ansiokehitys ja sopimuskorotukset 2017–2018.....	20
Ansiokehitys vaativuustasovälein.....	22
Keskiansiot ja ansiokehitys sukupuolittain.....	23
Palkkauksen rakenne	24
LIITTEET	25

YLIOPISTOT TYÖLLISTÄJINÄ

Suomessa on työllisiä yhteensä reilut 2,5 miljoonaa, joka vastaa noin 93 prosenttia työvoimasta (Tilastokeskus). Päätoimialoittain tarkasteltuna suurimpia työllistäjiä ovat terveys- ja sosiaalipalvelut, teollisuus, kauppa ja rakentaminen, jotka työllistävät yhdessä lähes puolet työllisistä. Seuraavana tulee koulutus työllistäen 184 000 henkilöä, joka vastaa reilua 7,5 prosenttia työllisistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimivissa Suomen 14 yliopistossa työskenteli syyskuussa 2018 kaikkiaan noin 31 000 henkilöä, joista reilut 60 prosenttia kuului opetus- ja tutkimushenkilöstöön sekä reilu kolmasosa muuhun henkilöstöön. Harjoittelukoulujen opetushenkilöstöön kuului noin 780 henkilöä. Edellisvuoteen verrattuna yliopistojen henkilöstömäärä nousi selvästi kaikissa henkilöstöryhmissä. Vuosikymmenen alkuun verrattuna kokonaishenkilöstömäärä on laskenut noin 9 prosenttia.

Henkilöstömäärältään Suomen suurimpia yliopistoja ovat Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto ja Turun yliopisto. Näissä kolmessa yliopistossa työskenteli syyskuussa 2018 yhteensä lähes puolet koko yliopistosektorin henkilöstöstä.

Yliopistojen henkilöstöstä reilu puolet oli määräaikaaisessa ja vajaa puolet vakinaisessa työsuhteessa syyskuussa 2018. Vakinaisten osuudet eroavat kuitenkin merkittävästi opetus- ja tutkimushenkilöstön (30 %), muun henkilöstön (78 %) ja harjoittelukoulujen opetushenkilöstön (76 %) välillä. Kokoaikaista työtä tekevien osuus yliopistojen henkilöstössä vastaavana ajankohtana oli 86 prosenttia. Opetus- ja tutkimushenkilöstössä määräaikaisten osuus oli säilynyt entisellään ja kokoaikaisten noussut edellisestä syyskuusta. Muussa henkilöstössä niin osa-aikaisten kuin määräaikaisten osuus oli noussut viimeisen vuoden aikana.

YLIOPISTOT

AVAINLUKUJA YLIOPISTOJEN HENKILÖSTÖSTÄ

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Taulukko 1: Henkilöstömäärät yliopistoittain syyskuussa 2018

Yliopisto	YHTEENSÄ		Opetus- ja tutkimushenkilöstö		Muu henkilöstö	
	Lkm 2018	Muutos edellisvuodesta [%]	Lkm 2018	Muutos edellisvuodesta [%]	Lkm 2018	Muutos edellisvuodesta [%]
Helsingin yliopisto	6 814	-0,1	3 963	-0,7	2 851	0,7
Aalto-yliopisto	3 948	3,6	2 752	4,3	1 196	2,0
Turun yliopisto	2 999	4,3	1 893	4,1	1 106	4,5
Oulun yliopisto	2 527	4,7	1 678	4,5	849	4,9
Jyväskylän yliopisto	2 299	5,6	1 512	6,4	787	4,1
Itä-Suomen yliopisto	2 204	2,2	1 495	3,6	709	-0,6
Tampereen yliopisto	1 782	-1,1	1 026	-2,1	756	0,4
Tampereen teknillinen yliopisto	1 648	6,2	1 228	5,5	420	8,2
Åbo Akademi	988	1,3	599	1,4	389	1,3
Lappeenrannan-Lahden tekn. yliopisto	900	9,1	610	3,4	290	23,4
Taideyliopisto	568	-0,7	289	0,3	279	-1,8
Lapin yliopisto	536	0,8	304	1,0	232	0,4
Vaasan yliopisto	407	4,6	244	6,1	163	2,5
Svenska handelshögskolan	250	-3,1	144	-2,0	106	-4,5
YHTEENSÄ	27 870	2,6	17 737	2,7	10 133	2,5

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat

Taulukossa 1 on esitetty yliopistojen henkilöstömäärät syyskuussa 2018 ja muutokset vuoden 2016 syyskuuhun verrattuna. Lukumäärät perustuvat Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n palkkatiedustelun aineistoon, joka kerätään vuosittain syyskuulta. Aineisto kattaa kaikki koko syyskuun yliopistoihin työsuhteessa olleet kuukausipalkkaiset toimihenkilöt ja työntekijät, joille on maksettu palkkaa. Aineisto sisältää myös kaikki tuntiopettajat. Aineisto ei sisällä muun henkilöstön tuntipalkkaisia työntekijöitä, palkansaajia, joiden työsuhde ei ole kestänyt koko kuukautta eikä perhe-, opinto-, vuorottelu- tai muulla sellaisella vapaalla, sairauslomalla tai lomautettuna olevia palkansaajia, joilla ei ole ollut lainkaan palkkatuloja syyskuun aikana.

Taulukon 1 luvuissa, kuten kaikissa tässä julkaisussa esitettävissä yliopistoja koskevissa taulukoissa ja kuvioissa, ovat mukana ne henkilöt, joiden palkkaus noudattaa yliopistojen palkkausjärjestelmän opetus- ja tutkimushenkilöstön tai muun henkilöstön arviointijärjestelmää¹.

Tässä julkaisussa ei siis ole mukana nk. sopimuspalkkaisia, minkä vuoksi esitettävät tilastotiedot poikkeavat EK:n julkaisemista syyskuun 2018 kuukausipalkkatilastoista.

Vuosien 2017 ja 2018 välillä tapahtuneet yliopistojen henkilöstömäärien muutokset vaihtelevat Svenska handelshögskolanin 3 prosentin laskusta Lappeenrannan-Lahden teknisen yliopiston yli 9 prosentin kasvuun. Opetus- ja tutkimushenkilöstön määrä kasvoi 2,7 prosenttia. Suhteellisesti merkittävin henkilöstömäärän kasvu tapahtui Jyväskylän ja Vaasan yliopistossa, joissa määrä kasvoi reilut 6 prosenttia. Opetus- ja tutkimushenkilöstön määrä kasvoi merkittävästi myös Tampereen teknillisessä yliopistossa, Aalto-yliopistossa, Oulun ja Turun yliopistossa. Muun henkilöstön määrässä oli myös merkittävää kasvua. Lappeenrannan-Lahden teknillisessä yliopistossa muun henkilöstön määrä kasvoi lähes neljänneksen. Vain Svenska handelshögskolanissa, Taideyliopistossa ja Itä-Suomen yliopistossa muun henkilöstön määrä laski.

1 Mukaan lukien Aalto-yliopiston akateemista henkilöstöä koskevan paikallisen sopimuksen piirissä oleva henkilöstö.

Taulukko 2: Henkilöstön sukupuolijakaumat yliopistoittain 2018

Yliopisto	Opetus- ja tutkimushenkilöstö		Muu henkilöstö	
	Miehiä [%]	Naisia [%]	Miehiä [%]	Naisia [%]
Aalto-yliopisto	70,7	29,3	38,3	61,7
Helsingin yliopisto	49,6	50,4	34,2	65,8
Itä-Suomen yliopisto	48,7	51,3	25,5	74,5
Jyväskylän yliopisto	48,7	51,3	34,8	65,2
Lapin yliopisto	33,6	66,4	27,6	72,4
Lappeenrannan-Lahden tekn. yliopisto	68,2	31,8	39,7	60,3
Oulun yliopisto	57,9	42,1	39,3	60,7
Svenska handelshögskolan	59,7	40,3	17,0	83,0
Taideyliopisto	47,4	52,6	38,4	61,6
Tampereen teknillinen yliopisto	73,9	26,1	35,5	64,5
Tampereen yliopisto	42,7	57,3	22,5	77,5
Turun yliopisto	48,2	51,8	28,8	71,2
Vaasan yliopisto	55,7	44,3	29,4	70,6
Åbo Akademi	49,1	50,9	35,7	64,3
YHTEENSÄ	55,1	44,9	33,1	66,9

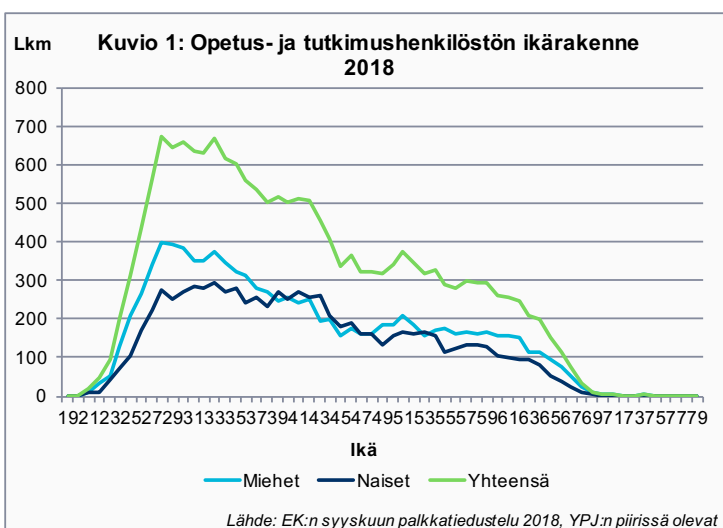
Lähde: EK:n syyskuun palkkatiedustelu 2018, YPJ:n piirissä olevat

Henkilöstön sukupuolijakaumat ovat varsin yhteneviä yliopistojen välillä. Opetus- ja tutkimushenkilöstöstä noin 45–60 prosenttia on miehiä, kun taas muusta henkilöstöstä 60–83 prosenttia on naisia. Poikkeuksen muodostavat teknilliset yliopistot, joissa miesten osuus opetus- ja tutkimushenkilöstöstä vaihtelee 68–74 prosentin välillä. Lapin yliopistossa myös opetus- ja tutkimushenkilöstöstä kaksi kolmasosaa on naisia.

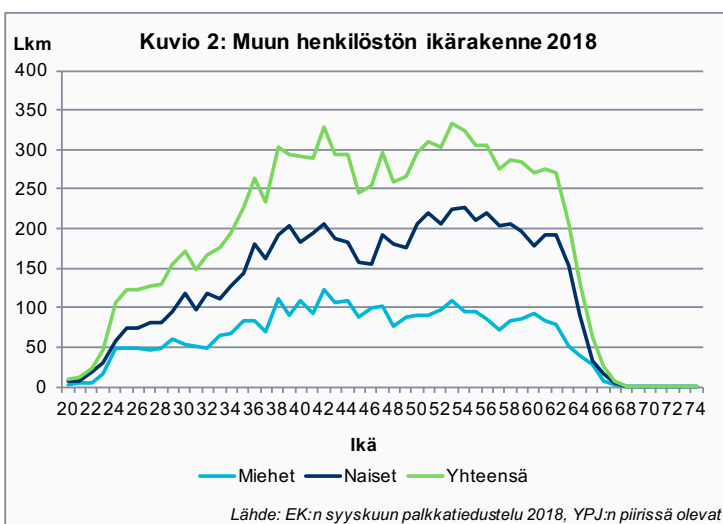
Yliopistojen henkilöstön ikärakenne on hyvin erilainen opetus- ja tutkimushenkilöstössä kuin muussa henkilöstössä. Opetus- ja tutkimushenkilöstöstä noin neljännes on tohtorikoulutettavia, joiden mediaani-ikä väittelyhetkellä vaihtelee 30–40 vuoden välillä tieteenalasta riippuen. Suuri tohtorikoulutettavien joukko näkyy opetus- ja tutkimushenkilöstön ikärakennekuvion alussa suurena huippuna, joka saavuttaa korkeimman pisteensä 28 vuoden kohdalla. 30-vuotiaat ja sitä nuoremmat muodostivat syyskuussa 2018 reilun viidenneksen yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstöstä. Keski-ikä opetus- ja tutkimushenkilöstössä oli 41 vuotta – ilman tohtorikoulutettavia 45 vuotta.

Muun henkilöstön ikärakenne on tasaisempi ja hyvin yhteneväinen Suomen väestön ikärakenteen kanssa. Yli puolet tästä henkilöstöstä on 47 vuotta täyttäneitä. Muun henkilöstön keski-ikä syyskuussa 2018 oli 46 vuotta.

Sekä opetus- ja tutkimushenkilöstön että muun henkilöstön ikärakenteessa on nähtävissä notkahdus 1960–70 -luvun vaihteessa syntyneiden kohdalla, mikä viestii 1990-luvun laman vaikuttaneen uusien työntekijöiden palkkaamiseen myös yliopistoissa.

Lähde: EK:n syyskuun palkkatiedustelu 2018, YPJ:n piirissä olevat

Lähde: EK:n syyskuun palkkatiedustelu 2018, YPJ:n piirissä olevat

VAKINAISUUS JA MÄÄRÄAIKAISUUS

Taulukko 3: Vakinaisten ja määräaikaisten osuudet sukupuolittain ja vaativuustasovälein 2018
Opetus- ja tutkimushenkilöstö

	Vakinaisia		Määräaikaisia		Vakinaisten osuuden muutos edellisvuodesta [%-yks.]
	Lkm	%	Lkm	%	
Yhteensä	5 237	29,5	12 500	70,5	0,0
1 - 4	140	2,1	6 505	97,9	0,2
5 - 7	3 175	37,3	5 333	62,7	-0,3
8 - 11	1 922	74,4	662	25,6	0,5
Miehet	2 954	30,2	6 820	69,8	-0,2
1 - 4	58	1,6	3 655	98,4	0,0
5 - 7	1 533	35,9	2 742	64,1	0,0
8 - 11	1 363	76,3	423	23,7	1,1
Naiset	2 283	28,7	5 680	71,3	0,2
1 - 4	82	2,8	2 850	97,2	0,4
5 - 7	1 642	38,8	2 591	61,2	-0,5
8 - 11	559	70,1	239	29,9	-0,4

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat

Taulukko 4: Vakinaisten ja määräaikaisten osuudet sukupuolittain ja vaativuustasovälein 2018
Muu henkilöstö

	Vakinaisia		Määräaikaisia		Vakinaisten osuuden muutos edellisvuodesta [%-yks.]
	Lkm	%	Lkm	%	
Yhteensä	7 876	77,7	2 257	22,3	-4,3
2 - 6	2 350	72,0	913	28,0	-8,2
7 - 10	4 754	79,1	1 259	20,9	-2,9
11 - 15	772	90,1	85	9,9	-0,2
Miehet	2 603	77,7	748	22,3	-4,2
2 - 6	676	68,1	316	31,9	-11,1
7 - 10	1 602	80,8	381	19,2	-1,5
11 - 15	325	86,4	51	13,6	-1,1
Naiset	5 273	77,7	1 509	22,3	-4,3
2 - 6	1 674	73,7	597	26,3	-6,9
7 - 10	3 152	78,2	878	21,8	-3,5
11 - 15	447	92,9	34	7,1	0,5

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat

Syyskuussa 2018 yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstöstä 30 prosenttia oli vakinaisessa työsuhteessa. Muussa henkilöstössä vastaava osuus oli 78 prosenttia. Suuri tohtorikoulutettavien joukko näkyy opetus- ja tutkimushenkilöstön osalla määräaikaisia työsuhteita nostavana – ilman tätä ryhmää vakinaisten osuus olisi 40 prosenttia. Sukupuolten välillä ei ole merkittävää eroa työsuhteen muodossa kummassakaan henkilöstöryhmässä.

Määräaikaisessa työsuhteessa olevien osuus säilyi entisellään opetus- ja tutkimushenkilöstössä sekä muussa henkilöstössä kasvoi reilut 4 prosenttiyksikköä. Määräaikaiset työsuhteet yleistyivät varsinkin alemmilla vaativuustasoilla. Samaan aikaan siis muun henkilöstön määrä kasvoi merkittävästi ensimmäistä kertaa tällä vuosikymmenellä.

KOKOAIKAISUUS JA OSA-AIKAISUUS

Taulukko 5: Kokoaikaisten ja osa-aikaisten osuudet sukupuolittain ja vaativuustasovälein 2018

Opetus- ja tutkimushenkilöstö

	Kokoaikaisia		Osa-aikaisia		Kokoaikaisten osuuden muutos edellisvuodesta [%-yks.]
	Lkm	%	Lkm	%	
Yhteensä	15 015	84,7	2 722	15,3	0,3
1 - 4	5 355	80,6	1 290	19,4	0,0
5 - 7	7 458	87,7	1 050	12,3	0,4
8 - 11	2 202	85,2	382	14,8	0,5
Miehet	8 254	84,4	1 520	15,6	0,4
1 - 4	2 948	79,4	765	20,6	-0,4
5 - 7	3 800	88,9	475	11,1	1,1
8 - 11	1 506	84,3	280	15,7	0,6
Naiset	6 761	84,9	1 202	15,1	0,1
1 - 4	2 407	82,1	525	17,9	0,6
5 - 7	3 658	86,4	575	13,6	-0,3
8 - 11	696	87,2	102	12,8	0,1

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat

Taulukko 6: Kokoaikaisten ja osa-aikaisten osuudet sukupuolittain ja vaativuustasovälein 2018

Muu henkilöstö

	Kokoaikaisia		Osa-aikaisia		Kokoaikaisten osuuden muutos edellisvuodesta [%-yks.]
	Lkm	%	Lkm	%	
Yhteensä	8 975	88,6	1 158	11,4	-1,0
2 - 6	2 694	82,6	569	17,4	-3,0
7 - 10	5 476	91,1	537	8,9	-0,3
11 - 15	805	93,9	52	6,1	0,1
Miehet	3 001	89,6	350	10,4	-1,2
2 - 6	811	81,8	181	18,2	-3,7
7 - 10	1 836	92,6	147	7,4	-0,4
11 - 15	354	94,1	22	5,9	0,4
Naiset	5 974	88,1	808	11,9	-0,9
2 - 6	1 883	82,9	388	17,1	-2,7
7 - 10	3 640	90,3	390	9,7	-0,1
11 - 15	451	93,8	30	6,2	-0,2

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat

Vuoden 2018 syyskuussa kokoaikaista työtä tekevien osuus oli opetus- ja tutkimushenkilöstössä noin 85 prosenttia ja muussa henkilöstössä noin 89 prosenttia. Tarkasteltaessa henkilöstöryhmiä kokoaikaisten osuus näyttää nousseen 0,3 prosenttiyksikköä edellisvuodesta opetus- ja tutkimushenkilöstössä sekä laskeneen prosenttiyksikön muussa henkilöstössä. Sukupuolten välillä ei ole merkittävää eroa työsuhteen muodossa tässä mielessä.

Opetus- ja tutkimushenkilöstössä kokoaikaisten osuudet nousivat naisten keskimmäistä ja miesten alinta vaativuustasoväliä lukuun ottamatta. Muussa henkilöstössä kokoaikaisten osuudet laskivat kaikilla vaativuustasoväleillä lukuun ottamatta miesten ylintä väliä.

ANSIOKEHITYS

Kaikki tässä julkaisussa esiteltävät ja käsiteltävät palkka- ja ansiokehitystilastot on laskettu aineistosta, joka käsittää ainoastaan kokoaikaiset henkilöt. Tämä johtuu siitä, että osa-aikaisten henkilöiden palkka on usein luonnollisesti kokoaikaisia henkilöitä alempi ja näiden mukaan ottaminen tilastoon vääristäisi todellista kuvaa ansiotasosta, sillä lyhyemmän työajan vaikutusta ei voida luotettavasti eliminoida laskennoissa.

Tässä luvussa käytettävissä tilastoissa käytetään poikkeuksetta ansiokäsitteenä säännöllisen työajan ansiota (STA).

ANSIOKEHITYS JA SOPIMUSKOROTUKSET 2017–2018

SÄÄNNÖLLISEN TYÖAJAN ANSIO

Säännöllisen työajan ansio sisältää yliopistoilla seuraavat palkanosat:

- vaativuustason mukainen tehtäväkohtainen palkanosa
- työn suoritustason mukainen henkilökohtainen palkanosa
- säännölliseltä työajalta maksetut vuoro-, ilta-, yö- ja lauantaityölisät sekä sunnuntaitöiden korotusosat
- erillinen henkilökohtainen lisä
- siirtymälisä
- lehtorilisä
- aiemmin voimassa olleeseen virka- ja työehtosopimukseen perustuva palkan takuuosa
- vaativuuslisä
- suorituskorotus
- hallintotehtäväpalkkio
- luontoisetujen verotusarvo

Taulukko 7: Kokoaikainen henkilöstö 2017 ja 2018

	Opetus- ja tutkimushenkilöstö		Muu henkilöstö		Yhteensä	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Kaikki henkilöt	14 572	15 015	8 854	8 975	23 426	23 990
Identtiset henkilöt	11 646	11 646	7 570	7 570	19 216	19 216
Järjestelmäidenttiset henkilöt	11 112	11 112	7 348	7 348	18 460	18 460

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

Taulukko 8: Henkilöstön vaihtuvuus 2017–2018

	Henkilöstömäärä	Vaativuus-tason keskiarvo	Suoritustason keskiarvo	STA-keskiarvo
YHTEENSÄ 2018 [identtiset + uudet] ²	23 290			
, josta opetus- ja tutkimushenkilöstöä	13 978	5,02	5,16	3 944
, josta muuta henkilöstöä	8 662	7,63	5,49	3 259
Identtiset henkilöt 2017-2018 ³	19 932			
, josta opetus- ja tutkimushenkilöstöä	11 487	5,36	5,35	4 160
, josta muuta henkilöstöä	7 879	7,65	5,60	3 287
Uudet henkilöt 2018	3 358			
, josta opetus- ja tutkimushenkilöstöä	2 491	3,45	4,26	2 944
, josta muuta henkilöstöä	783	7,41	4,40	2 974
Pois jääneet henkilöt 2017	3 589			
, josta opetus- ja tutkimushenkilöstöä	2 499	3,91	4,68	3 257
, josta muuta henkilöstöä	1 011	7,30	5,36	3 127

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

Yliopistojen (kokoaikaisen) henkilöstön lukumäärä nousi reilulla 550 henkilöllä syyskuusta 2017 syyskuuhun 2018. Opetus- ja tutkimushenkilöstön määrä nousi lähes 450 henkilöllä ja muun henkilöstönkin määrä kasvoi 121 henkilöllä. Vaihtuvuus oli monia muita toimialoja vähäisempää. Opetus- ja tutkimushenkilöstössä vaihtuvuus oli 18 prosenttia ja muussa henkilöstössä 13 prosenttia⁴.

Identtisten⁵ ja järjestelmäidenttisten⁶ määrien eroja tarkastelemalla saadaan kuva henkilöstöryhmien yli tapahtuvasta ammatinvaihdosta. Opetus- ja tutkimushenkilöstöllä identtisiä henkilöitä on 534 enemmän ja muulla henkilöstöllä 222 enemmän kuin järjestelmäidenttisiä. Näistä yliopistoa vaihtoi 230 opetus- ja tutkimushenkilöstöön vuonna 2018 kuulunutta ja 56 muuhun henkilöstöön kuulunutta. Opetus- ja tutkimushenkilöstön liikkuvuus yliopistojen välillä onkin kasvanut.

Syyskuussa 2017 opetus- ja tutkimushenkilöstöön kuuluneista 71 henkilöä kuului edellisvuoden syyskuussa joko muun henkilöstön tai harjoittelukoulujen opetushenkilöstön arviointijärjestelmään. Muuhun henkilöstöön kuuluneista vastaavasti 104 kuului edeltävänä vuonna opetus- ja tutkimushenkilöstön tai harjoittelukoulujen opetushenkilöstön arviointijärjestelmään.

Jäljellejäävien 233 opetus- ja tutkimushenkilöstön ja 62 muun henkilöstön henkilöiden palkkaus ei edeltävänä vuonna noudattanut mitään edellä mainituista arviointijärjestelmistä. Tämä tarkoittaa, että joko he olivat sopimuspalkkaisia tai heidän työsuhteensa oli juuri alkanut, minkä vuoksi heille ei vielä syyskuussa 2017 ollut määritelty noudatettavaa arviointijärjestelmää ja sen mukais- ta vaatavuus- ja suoritustasoa.

Syyskuussa 2018 opetus- ja tutkimushenkilöstöön kuulunut ansaitsi keskimäärin 3 956 euroa ja muuhun henkilöstöön kuulunut 3 311 euroa. Identtiset, vähintään vuoden työsuhteessa olleet, ansaitsivat keskimäärin 4 211 euroa opetus- ja tutkimushenkilöstössä ja 3 368 euroa muussa henkilöstössä. Jos tohtorikoulutettavat jätetään tarkastelun ulkopuolelle opetus- ja tutkimushenkilöstössä kaikkien keskiansio oli 4 463 euroa ja identtisten 4 767 euroa.

Syyskuusta 2017 syyskuuhun 2018 ajoittuneella tilastokaudella yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstön keskimääräinen kuukausiansio kokoaikaisessa työssä olevilla kasvoi 0,6 prosenttia kaikilla henkilöillä, 3 prosenttia identtisillä ja 2,9 prosenttia järjestelmäidenttisillä henkilöillä. Vastaavat luvut muulla henkilöstöllä olivat 1,6 prosenttia, 2,3 prosenttia ja 2,1 prosenttia. Jos tohtorikoulutettavat jätetään tarkastelun ulkopuolelle, identtisen opetus- ja tutkimushenkilöstön ansionnousu oli samoin 2,3 prosenttia.

Taulukko 9: Kokoaikaisen henkilöstön ansio 2017 ja 2018

	Opetus- ja tutkimushenkilöstö		Muu henkilöstö	
	2017	2018	2017	2018
Kaikki henkilöt	3 934	3 956	3 259	3 311
Identtiset henkilöt	4 088	4 211	3 293	3 368
Järjestelmäidenttiset henkilöt	4 103	4 224	3 299	3 368

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

2 ”YHTEENSÄ 2018” -henkilöstömäärät eivät vastaa taulukon 7 vuoden 2018 ”Kaikki henkilöt” -lukumääriä. Taulukossa 7 ”Kaikki henkilöt” vuonna 2018 sisältää kaikki vuonna 2018 kokoaikaisessa työssä olleet henkilöt. Lukuun voi siis luonnollisesti sisältyä sellaisia henkilöitä, jotka ovat olleet aineistossa myös vuonna 2017, mutta osa-aikaisina. Taulukon 8 ”YHTEENSÄ 2018” -lukuun sisältyy sen sijaan vain sellaisia identtisiä henkilöitä, jotka ovat olleet kokoaikaisia kumpanakin vuonna.

3 Syyskuun 2018 henkilöstöryhmän mukaan.

4 Vaihtuvuus on laskettu kaavalla
$$\frac{\text{(uudet henkilöt + pois jääneet henkilöt)}}{\text{henkilöstö syyskuussa 2018}}$$

5 Identtisillä henkilöillä tarkoitetaan kumpanakin vuonna tilastossa mukana olleita henkilöitä.

6 Järjestelmäidenttisillä henkilöillä tarkoitetaan kumpanakin vuonna samassa yliopistossa samaan henkilöstöryhmään kuuluneita henkilöitä

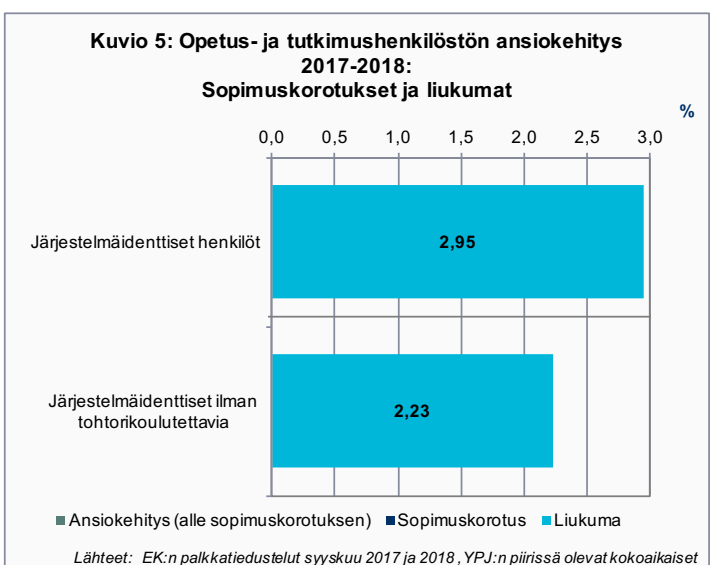
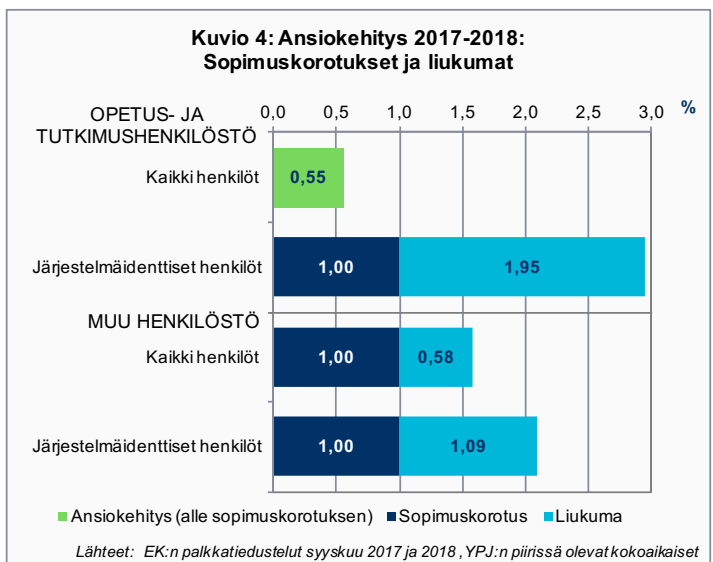
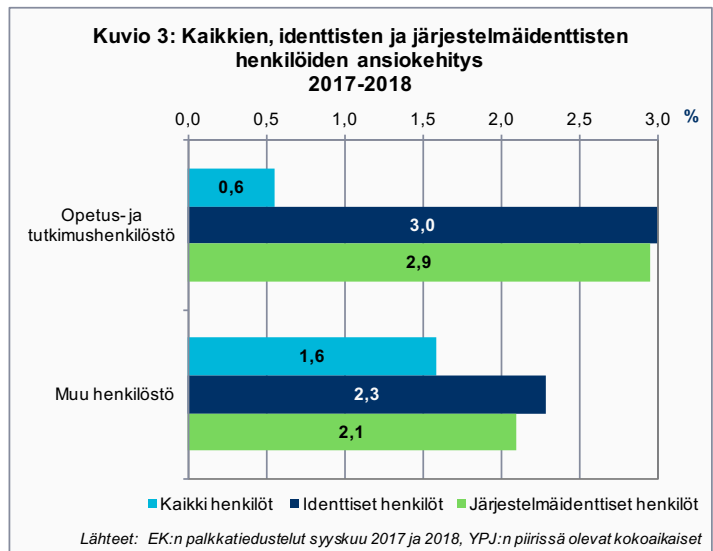
Muun henkilöstön palkkojen nousu oli noin 1,2 prosenttiyksikköä nopeampaa kuin edellisellä tarkastelujaksolla 2016–2017. Opetus- ja tutkimushenkilöstön palkkojen nousu oli 0,4 prosenttiyksikköä nopeampaa kuin 2016–2017 ja identtisillä 0,8 prosenttiyksikköä nopeampaa.

Opetus- ja tutkimushenkilöstössä identtisten henkilöiden ansiokehitys ylitti selkeästi kaikkien henkilöiden ansiokehityksen. Ero oli lähes 2,5 prosenttiyksikköä. Muussa henkilöstössä ero kaikkien ja identtisten ansiokehityksen välillä oli pienempi ollen 0,7 prosenttiyksikköä korkeampi identtisiä henkilöitä tarkasteltaessa. Kaikkien henkilöiden joukossa ovat myös ne palkansaajat, jotka esiintyvät tilastossa ainoastaan toisena tarkasteluajankohtana. Tällöin rakenteelliset tekijät, kuten uusien henkilöiden palkkaaminen ja ensimmäisenä tarkasteluajankohtana palvelleiden henkilöiden poistuminen tilastokauden aikana, vaikuttavat henkilöstöryhmän ansiokehitykseen. Opetus- ja tutkimushenkilöstön ansiokehitykseen vaikuttaa merkittävästi tohtorikoulutettavat.

Merkittävä syy kaikkien ja identtisten henkilöiden ansiokehityksen eroihin on uusien palkattujen henkilöiden matalampi aloituspalkka verrattuna pidempään palvelleiden ansiotasoon. Tämä rakennemuutos näkyy myös edellä taulukossa 8, josta ilmenee, että kummassakin henkilöstöryhmässä uusien henkilöiden vaatuvuus- ja henkilökohtaisen suoriutumisen tasojen keskiarvot ovat alhaisempia, pl. muun henkilöstön uusien vaatuvuustaso suhteessa pois jääneisiin, kuin aineistosta poistuneiden henkilöiden ja varsinkin työsuhteessa jatkaneiden.

Opetus- ja tutkimushenkilöstön uusien, tilastokauden aikana palkattujen kokoaikaisten työntekijöiden keskipalkka syyskuussa 2018 oli 71 prosenttia (71 prosenttia vuonna 2017) niin sanottujen vanhojen, kumpanakin vuonna tilastossa esiintyvien työntekijöiden palkoista. Muussa henkilöstössä uusien keskipalkka suhteessa vanhojen palkkatasoon oli 89 prosenttia (90 prosenttia vuonna 2017). Opetus- ja tutkimushenkilöstössä uudet työsuhteet tehdään siten keskimäärin merkittävästi matalammalle palkkatasolle kuin vanhojen työntekijöiden. Tätä selittää henkilöstön rakenteelliset tekijät – kuten esimerkiksi määräaikaisten projektitehtävät ja tohtorikoulutettavat.

Kaikkien henkilöiden ansiokehitysprosentti kertoo paremmin kyseisen henkilöstöryhmän keskiansiossa vuoden aikana tapahtuneen muutoksen, kun taas identtisten ansiokehitys kuvaa henkilöiden urakehityksen ja ammatista toiseen siirtymisen myötä syntyvää ansiokehitystä.

Tilastokauden aikana tuli voimaan 1 prosentin yleiskorotus. Tämän ylittävä muutos on sopimuskorotuksen ylittävää ansiokehitystä, eli ns. liukumaa. YPJ-järjestelmässä tämä on seurausta pääsääntöisesti tehtävien vaativuustasojen muutoksista ja henkilökohtaisen suoriutumisen tasojen muutoksista.

Identtisten ja järjestelmäidenttisten ansiot nousivat lähes 2 prosenttiyksikköä sopimuskorotuksen päälle opetus- ja tutkimushenkilöstössä sekä reilun prosenttiyksikön muussa henkilöstössä. Tilastokaudella molemmissa henkilöstöryhmissä kokonaisnoususta noin kolme neljäsosaa tuli tehtäväkohtaisen ansion noususta ja viidennes henkilökohtaisen palkanosan noususta.

Järjestelmäidenttisten ansiokehitys eroaa identtisten ansiokehityksestä siten, että järjestelmäidenttisten luvuista on eliminoitu yliopistojen ja henkilöstöryhmien yli tapahtuvan ammatinvaihdon vaikutus. Järjestelmäidenttisten ansiokehitys sisältää siis samassa palkkausjärjestelmässä pysyneiden henkilöiden urakehityksen ja mahdollisen järjestelmän sisällä tapahtuvan ammatinvaihdon vaikutukset.

Järjestelmäidenttisten ansiokehitys oli siis 2,9 prosenttia opetus- ja tutkimushenkilöstössä sekä 2,1 prosenttia muussa henkilöstössä. Kun tohtorikoulutettavien nimikkeet jätetään pois opetus- ja tutkimushenkilöstön tarkastelusta, ansiot nousivat lähes samaa tahtia muun henkilöstön kanssa – keskimäärin 2,2 prosenttia.

ANSIOKEHITYS VAATIVUUSTASOVÄLEIN

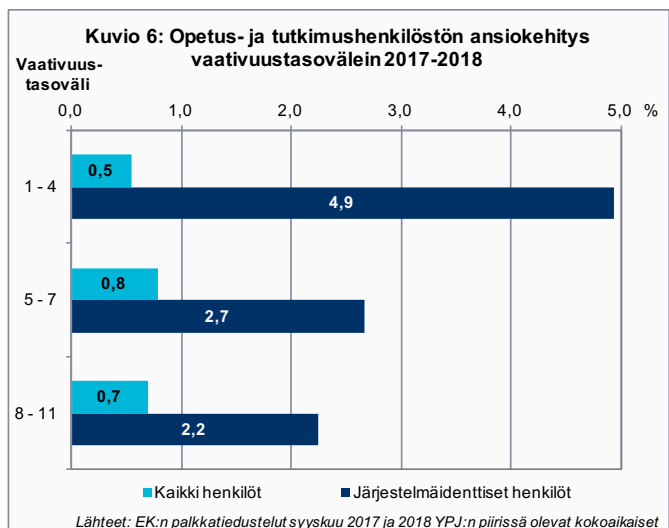
Taulukko 10: Kokoaikainen henkilöstö vaativuustasoittain 2017 ja 2018

Vaativuustaso	Opetus- ja tutkimushenkilöstö			
	Kaikki henkilöt		Järjestelmäidenttiset henkilöt	
	2017	2018	2017	2018
1	911	925	539	295
2	2 056	2 205	1 535	1 316
3	1 304	1 244	798	933
4	981	981	633	713
5	3 399	3 588	2 468	2 495
6	2 548	2 577	2 130	2 227
7	1 176	1 293	1 053	1 126
8	769	759	686	663
9	978	999	882	937
10	432	420	373	389
11	18	24	15	18
YHTEENSÄ	14 572	15 015	11 112	11 112

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

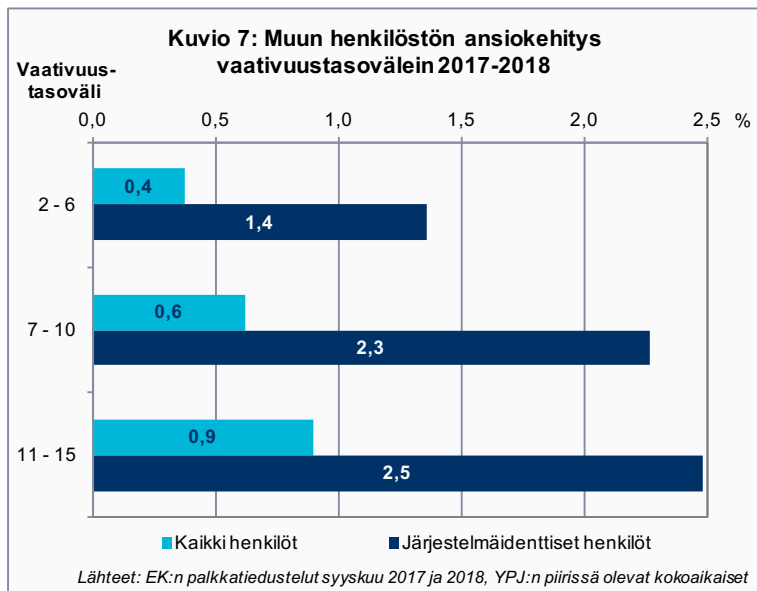
Vaativuustasovälein tarkasteltuna opetus- ja tutkimushenkilöstön ansiokehityksessä on eroja varsinkin järjestelmäidenttisten henkilöiden välillä. Kaikkien henkilöiden ansiokehitys oli kautta linjan huomattavasti matalampaa kuin järjestelmäidenttisten henkilöiden. Suurin ansioiden nousu järjestelmäidenttisillä oli vaativuustasovälillä 1–4, kun taas kaikilla henkilöillä vaativuustasovälillä 5–7. Vaativuustasovälin sisällä suurin ansiokehityksen ero kaikkien ja järjestelmäidenttisten välillä oli tasoilla 1–4 ollen lähes 4,5 prosenttiyksikköä.

Järjestelmäidenttisen opetus- ja tutkimushenkilöstön poikkeavaa ansiokehitystä vaativuustasovälillä 1–4 selittää jälleen suuri tohtorikoulutettavien joukko, jossa koulutuksen ja väitöskirjatyon etenemisen myötä nousee tasolta toiselle. Tarkemmin tarkasteltuna tämä näkyy etenkin vaativuustasoille 3 ja 4 sijoittuneilla. Ilman

tohtorikoulutettavia vaativuustasovälillä 1–4 järjestelmäidenttisten nousu on 2,2 prosenttiyksikköä matalampaa.

Järjestelmäidenttisellä muulla henkilöstöllä ansiokehitys oli opetus- ja tutkimushenkilöstöä tasaisempaa vaativuustasovälein tarkasteltuna; ero tasojen välillä oli 1,1 prosenttiyksikköä, joka on 40 prosenttia opetus- ja tutkimushenkilöstön erosta. Kaikilla ja järjestelmäidenttisillä henkilöillä ansiot nousivat eniten vaativuustasovälillä 11–15 tällä tilastokaudella. Vaativuustasovälin sisällä suurin ansiokehityksen ero kaikkien ja järjestelmäidenttisten välillä oli tasoilla 7–10 ja 11–15 ollen reilut 1,5 prosenttiyksikköä.

Taulukko 11: Kokoaikainen henkilöstö vaativuustasoittain 2017 ja 2018

Muu henkilöstö

Vaativuustaso	Kaikki henkilöt		Järjestelmäidenttiset henkilöt	
	2017	2018	2017	2018
2	55	62	47	44
3	168	72	59	50
4	417	459	286	278
5	873	751	690	637
6	1 368	1 350	1 172	1 140
7	1 218	1 235	1 031	1 015
8	1 366	1 399	1 164	1 141
9	1 671	1 827	1 425	1 481
10	968	1 015	819	873
11	495	521	425	443
12	196	218	177	189
13	51	56	47	49
14	5	8	4	6
15	3	2	2	2
YHTEENSÄ	8 854	8975	7348	7348

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

KESKIANSIOT JA ANSIOKEHITYS SUKUPUOLITTAIN

Taulukko 12: Kokoaikainen henkilöstö sukupuolittain 2017 ja 2018

	Opetus- ja tutkimushenkilöstö		Muu henkilöstö		Yhteensä	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
KAIKKI HENKILÖT						
Miehet	8 050	8 254	2 980	3 001	11 030	11 255
Naiset	6 522	6 761	5 874	5 974	12 396	12 735
Yhteensä	14 572	15 015	8 854	8 975	23 426	23 990
IDENTTISET HENKILÖT						
Miehet	6 535	6 535	2 580	2 580	9 115	9 115
Naiset	5 111	5 111	4 990	4 990	10 101	10 101
Yhteensä	11 646	11 646	7 570	7 570	19 216	19 216

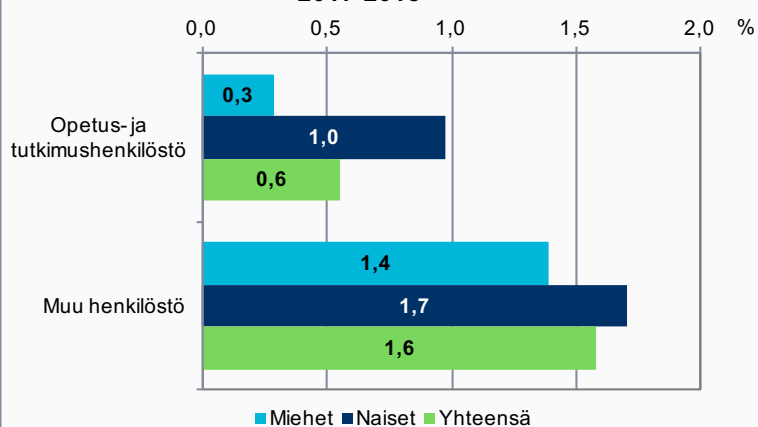
Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

Sukupuolittain tarkasteltuna kaikilla henkilöillä miesten keskiansioiden nousu jäi peräti 0,7 prosenttiyksikköä jälkeen naisten ansioiden noususta opetus- ja tutkimushenkilöstössä. Muussa henkilöstössä miesten ansioiden nousu oli 0,3 prosenttiyksikköä hitaampaa.

Identtisillä henkilöillä sukupuolten väliset erot ansiokehityksessä olivat vastaavat. Naisten keskiansiot nousivat miesten keskiansioita 0,3 prosenttiyksikköä nopeammin opetus- ja tutkimushenkilöstössä. Muussa henkilöstössä identtisten kehityksessä eroa oli vain 0,1 prosenttiyksikköä naisten hyväksi. Kaikkina Sivistystyönantajissa tilastoituina vuosina 2010–2018 naisten ansiokehitys on ollut miesten keskiansioiden kehitystä nopeampaa tai vähintään yhtä nopeaa.

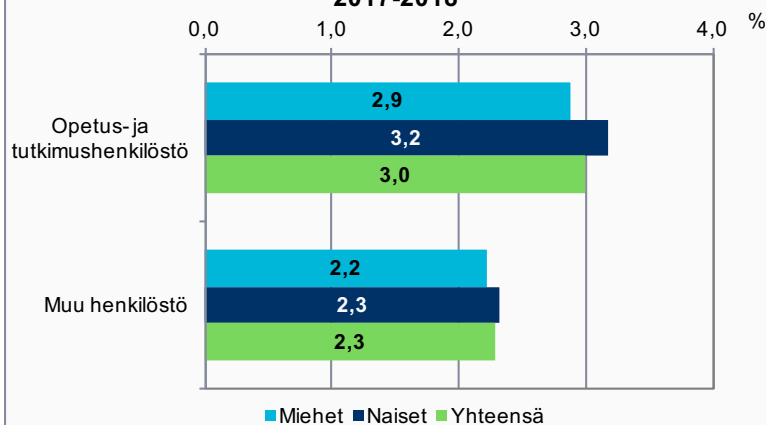
Henkilöstöryhmäkohtaisissa keskiansioissa sukupuolten väliset erot ovat edelleen päinvastaiset kuin erot ansiokehityksessä: miesten keskiansiot ylittivät naisten keskiansiot sekä opetus- ja tutkimushenkilöstössä että muussa henkilöstössä. Palkkaerot kuitenkin kaventuvat vuosi vuodelta. Opetus- ja tutkimushenkilöstössä naisten keskiansio oli 92 prosenttia miesten keskiansiosta ja muussa henkilöstössä 95 prosenttia.

Kuvio 8: Kaikkien henkilöiden ansiokehitys sukupuolittain 2017-2018

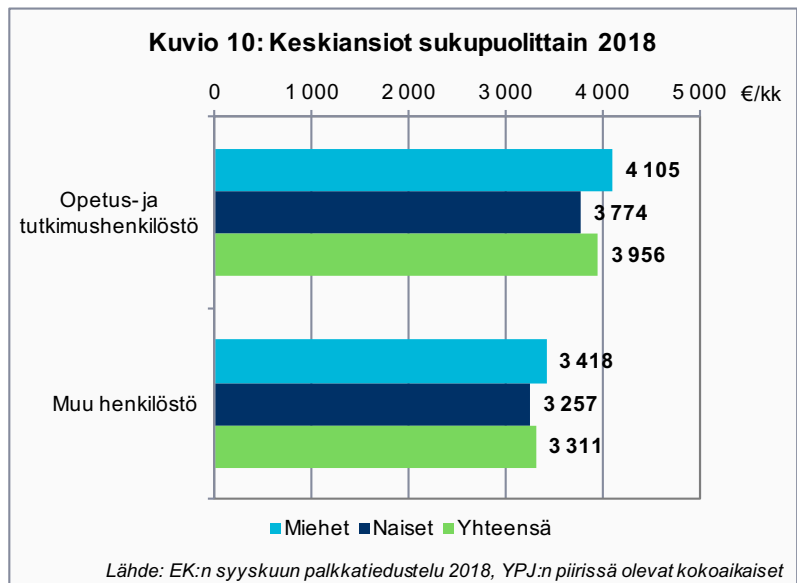
Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

Kuvio 9: Identtisten henkilöiden ansiokehitys sukupuolittain 2017-2018

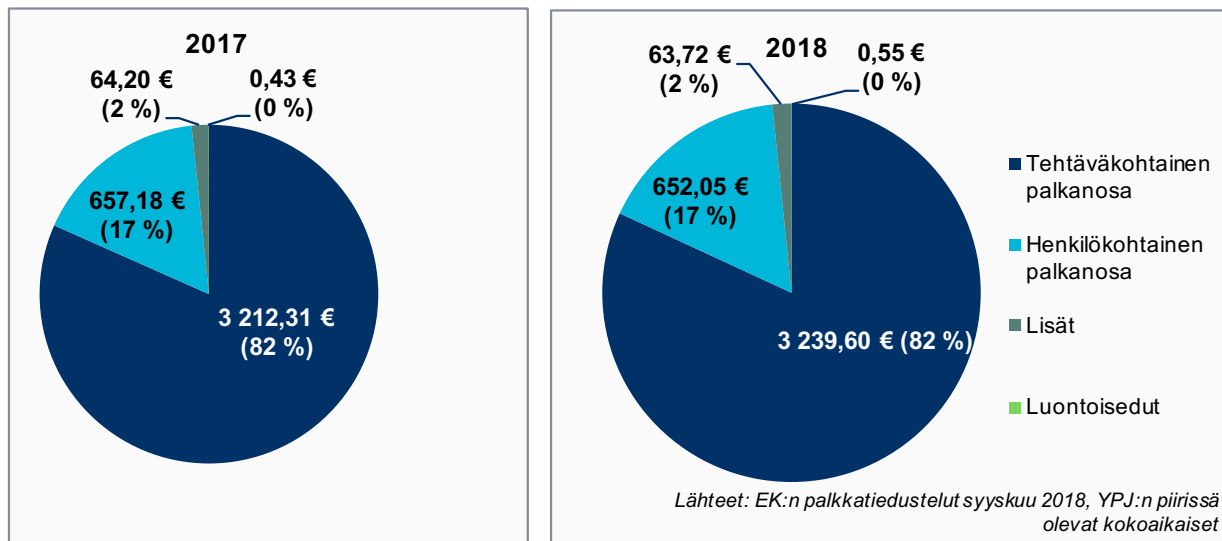
Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

On huomattava, että näin karkealla tasolla tehty tarkastelu ei ota huomioon mahdollisia sukupuolten välisiä eroja esimerkiksi eri vaativuustason tehtäviin sijoittumisessa, tehtävistä suoriutumisessa tai koulutus- ja työkokemustaustassa. Toisin sanoen tässä julkaisussa esitettyjen lukujen perusteella ei voida puhua sukupuolten välisestä palkkaerosta, kun sillä tarkoitetaan samaa työtä tekevien ja ominaisuuksiltaan yhtäläisten naisten ja miesten välistä palkkaeroa. Tämän palkkaeron selvittäminen vaatisi useiden – tässä julkaisussa huomioimattomien – taustamuuttujien tarkastelua. Yllä olevalla karkeallakin tarkastelulla erot ovat kuitenkin poikkeuksellisen pieniä.

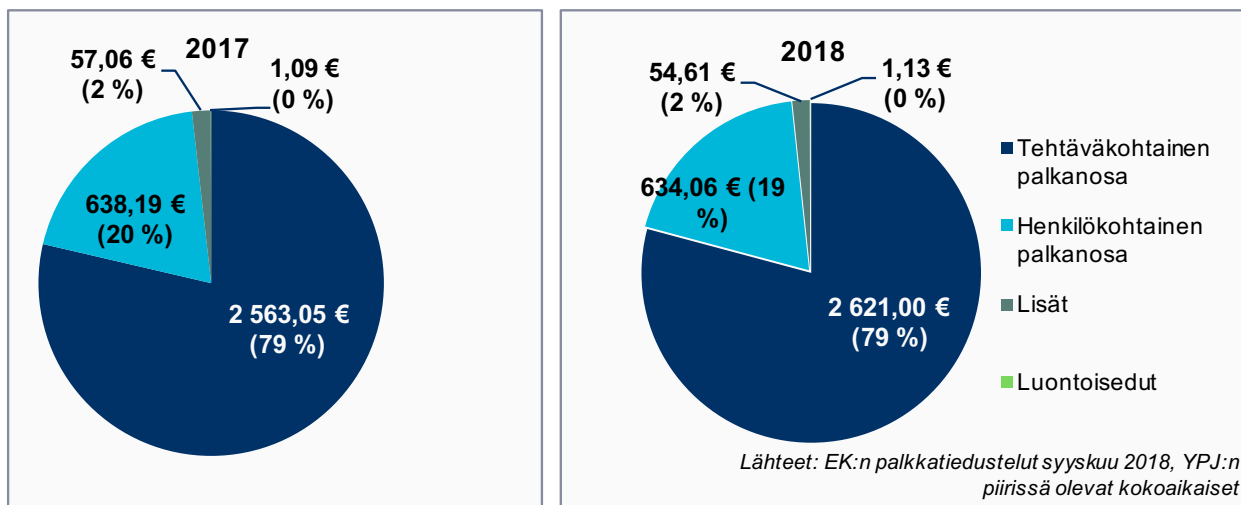

PALKKAUKSEN RAKENNE

KUVIO 11: OPETUS- JA TUTKIMUSHENKILÖSTÖN PALKKAUKSEN RAKENNE 2017 JA 2018

KUVIO 12 : MUUN HENKILÖSTÖN PALKKAUKSEN RAKENNE 2017 JA 2018

Palkkauksen rakenne yliopistoissa on yleisesti ottaen hyvin yksinkertainen. Tehtäväkohtainen ja henkilökohtainen palkanosa yhdessä kattavat lähes koko palkan. Tehtäväkohtaisen palkanosan osuus on henkilöstöryhmästä riippuen 79–82 prosenttia säännöllisen työajan ansiosta ja henkilökohtaisen palkanosan osuus vastavasti henkilöstöryhmästä riippuen 17–19 prosenttia.

Jäljelle jäävä 2 prosenttia muodostuu erilaisista lisistä, jotka on eritelty edellä säännöllisen työajan ansiokuvauksessa. Luontoisetujen osuus yliopistojen henkilöstön palkkauksessa on käytännössä olematon, vain muutamien prosentin sadasosien suuruinen.

HARJOITTELUKOULUT

AVAINLUKUJA HARJOITTELUKOULUJEN OPETUSHENKILÖSTÖSTÄ

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Taulukko 13: Henkilöstömäärät ja sukupuolijakaumat harjoittelukouluittain syyskuussa 2018

Harjoittelukoulu	Lkm 2018	Muutos edellis- vuodesta [%]	Miehiä [%]	Naisia [%]
Turun yliopisto	138	-2,1	23,2	76,8
Helsingin yliopisto	136	2,3	29,4	70,6
Itä-Suomen yliopisto	121	1,7	31,4	68,6
Oulun yliopisto	100	-1,0	34,0	66,0
Jyväskylän yliopisto	89	1,1	31,5	68,5
Åbo Akademi	80	-1,2	32,5	67,5
Tampereen yliopisto	75	-5,1	33,3	66,7
Lapin yliopisto	38	26,7	31,6	68,4
YHTEENSÄ	777	0,6	30,2	69,8

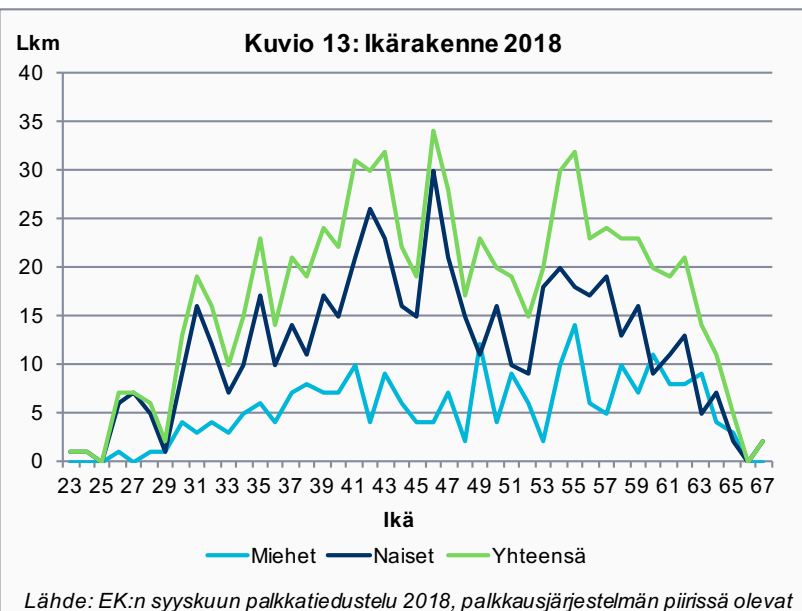
Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat

Taulukossa 13 on esitettyä yliopistojen harjoittelukoulujen opetushenkilöstön määrät syyskuussa 2018 ja muutokset vuoden 2017 syyskuuhun verrattuna. Harjoittelukoulujen henkilöstömäärä nousi kokonaisuutena 0,6 prosenttia vuodesta 2017. Henkilöstöstä 70 prosenttia oli naisia.

Yliopistojen henkilöstömäärien tavoin myös harjoittelukoulujen opetushenkilöstön lukumäärät perustuvat Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n vuosittaisen palkkatiedustelun aineistoon, joka kattaa kaikki koko syyskuun työsuhteessa olleet kuukausipalkkaiset toimihenkilöt ja työntekijät, joille on maksettu palkkaa. Aineisto sisältää myös kaikki tuntiopettajat. Aineisto ei sisällä palkansaajia, joiden työsuhde ei ole kestänyt koko kuukautta eikä perhe-, opinto-, vuorottelu- tai muulla sellaisella vapaalla, sairauslomalla tai lomautettuna olevia palkansaajia, joilla ei ole ollut lainkaan palkkatuloja syyskuun aikana.

Taulukon 13 luvuissa, kuten kaikissa tässä julkaisussa esitettävissä harjoittelukouluja koskeissa taulukoissa ja kuvioissa, ovat mukana henkilöt, joiden palkkaus noudattaa yliopistojen harjoittelukoulujen opetushenkilöstön palkkausjärjestelmää. Tässä julkaisussa ei siis ole mukana nk. sopimuspalkkaisia, minkä vuoksi esitettävät tilastotiedot poikkeavat hieman EK:n julkaisemista syyskuun 2018 kuukausipalkkatilastoista.

Keski-ikä harjoittelukoulujen opetushenkilöstössä syyskuussa 2018 oli 47 vuotta. Suurin massa muodostuu 40–60-vuotiaista, mutta ikärakenteet eroavat jonkin verran sukupuolten välillä. Naisten ikärakenne on hieman tasaisempi kuin miesten ja naisilla mediaani-ikä syyskuussa 2018 oli 46 vuotta. Miehillä mediaani-ikä oli 49 vuotta, mikä tarkoittaa, että harjoittelukoulujen opetushenkilöstön miehistä puolet oli yli 49-vuotiaita. Naisten ikärakenteessa on nähtävissä notkahdus 1960–70-luvun vaihteessa syntyneiden kohdalla, mikä voi viestiä 1990-luvun laman vaikuttaneen naisten työllistymiseen harjoittelukouluissa.

VAKINAISUUS JA MÄÄRÄAIKAISUUS

Taulukko 14: Vakinaisten ja määräaikaisten osuudet sukupuolittain ja vaativuustasovälein 2018

	Vakinaisia		Määräaikaisia		Vakinaisten osuuden muutos edellisvuodesta [%-yks.]
	lkm	%	lkm	%	
Yhteensä	592	76,2	185	23,8	-0,1
1 - 4	4	9,8	37	90,2	1,2
5 - 7	549	79,8	139	20,2	0,2
8 - 11	39	81,3	9	18,8	-0,4
Miehet	196	83,4	39	16,6	3,0
1 - 4	2	18,2	9	81,8	3,9
5 - 7	170	85,4	29	14,6	4,3
8 - 11	24	96,0	1	4,0	0,0
Naiset	396	73,1	146	26,9	-1,4
1 - 4	2	6,7	28	93,3	-0,5
5 - 7	379	77,5	110	22,5	-1,4
8 - 11	15	65,2	8	34,8	-1,4

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat

Syyskuussa 2018 harjoittelukoulujen opetushenkilöstöstä 76,2 prosenttia oli vakinaisessa työsuhteessa. Vakinaisessa työsuhteessa olevien osuus laski edellisvuoteen verrattuna 0,1 prosenttiyksikköä. Muutoksen suunta ja suuruus vaihtelivat kuitenkin selkeästi sukupuolittain. Miehillä oli kasvua, kun naisilla vakinaisten osuus laski.

Esimerkiksi vaativuustasoille 5–7 sijoittuvien miesten joukossa vakinaisten osuus nousi 4,3 prosenttiyksikköä. Naisilla vaativuustasovälillä 5–7 vakinaisten osuus puolestaan laski 1,4 prosenttiyksikköä.

KOKOAIKAISUUS JA OSA-AIKAISUUS

Taulukko 15: Kokoaikaisten ja osa-aikaisten osuudet sukupuolittain ja vaativuustasovälein 2018

	Kokoaikaisia		Osa-aikaisia		Kokoaikaisten osuuden muutos edellisvuodesta [%-yks.]
	lkm	%	lkm	%	
Yhteensä	689	88,7	88	11,3	1,6
1 - 4	26	63,4	15	36,6	17,7
5 - 7	619	90,0	69	10,0	0,8
8 - 11	44	91,7	4	8,3	6,0
Miehet	207	88,1	28	11,9	1,0
1 - 4	5	45,5	6	54,5	2,6
5 - 7	178	89,4	21	10,6	2,0
8 - 11	24	96,0	1	4,0	0,0
Naiset	482	88,9	60	11,1	1,9
1 - 4	21	70,0	9	30,0	23,6
5 - 7	441	90,2	48	9,8	0,2
8 - 11	20	87,0	3	13,0	12,0

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat

Vuoden 2018 syyskuussa kokoaikaista työtä tekevien osuus harjoittelukoulujen opetushenkilöstössä oli 88,7 prosenttia. Nousua edellisvuoteen nähden oli 1,6 prosenttiyksikköä. Vaativuustasoväleillä 1–4 ja 8–11 kokoaikaisten osuus nousi lähes 18 ja 6 prosenttiyksiköllä, mutta toisaalta näillä tasoilla on suhteellisen vähän opetushenkilöstöä. Yleisimmillä vaativuustasoilla 5–7 nousua oli vajaa prosenttiyksikkö.

Sukupuolittain tarkasteltuna sekä naisilla että miehillä kokoaikaisten osuus nousi. Kaikkiaan syyskuussa 2018 miehistä prosenttiyksikön suurempi osuus oli kokoaikai-

sena kuin syyskuussa 2017. Naisilla kokoaikaisten osuus nousi lähes 2 prosenttiyksikköä. Suurin muutos naisilla tapahtui alimmalla ja ylimmällä vaativuustasovälillä, joissa kokoaikaisten osuus nousi vuoden aikana yli 20 ja yli 10 prosenttiyksikköä. Yleisimmällä vaativuustasovälillä 5–7 kokoaikaisten osuus nousi 0,2 prosenttiyksikköä. On huomattava, että lukumäärät vaativuustasoväleillä 1–4 ja 8–11 kautta linjan ovat niin pieniä, että jo yksittäisten työsuhteiden muutokset heilauttavat prosentuaalisia osuuksia merkittävästi.

ANSIOKEHITYS

Kaikki tässä julkaisussa esiteltävät ja käsiteltävät palkka- ja ansiokehitystilastot on laskettu aineistosta, joka käsittää ainoastaan kokoaikaiset henkilöt. Tämä johtuu siitä, että osa-aikaisten henkilöiden palkka on usein luonnollisesti kokoaikaisia henkilöitä alempi ja näiden mukaan ottaminen tilastoon vääristäisi todellista kuvaa ansiotasosta, sillä lyhyemmän työajan vaikutusta ei voida luotettavasti eliminoida laskennoissa.

Tässä luvussa käytettävissä tilastoissa käytetään poikkeuksetta ansiokäsitteenä säännöllisen työajan ansiota (STA).

SÄÄNNÖLLISEN TYÖAJAN ANSIO

Säännöllisen työajan ansio sisältää harjoittelukoulujen opetushenkilöstöllä seuraavat palkanosat:

- vaativuustason mukainen tehtäväkohtainen palkanosa
- työn suoritustason mukainen henkilökohtainen palkanosa
- erillinen henkilökohtainen lisä
- siirtymälisä
- siirtymäajan tasaus
- aiemmin voimassa olleeseen virka- ja työehtosopimukseen perustuva palkan takuuosa
- hallintotehtäväpalkkio
- luontoisetujen verotusarvo
- ylituntipalkkiot

ANSIOKEHITYS JA SOPIMUSKOROTUKSET 2017–2018

Harjoittelukoulujen kokoaikaisen opetushenkilöstön lukumäärä nousi 2,8 prosentilla, 19 henkilöllä, syyskuusta 2017 syyskuuhun 2018. Syyskuun 2018 689 henkilöstä 566 esiintyi aineistossa myös syyskuussa 2017, joista 558 samassa harjoittelukoulussa ja henkilöstöryhmässä. Identtistä henkilöstä 8 kuului siis edeltävänä vuonna muiden yliopistojen henkilökuntaan, opetus- ja tutkimushenkilöstöön, muuhun henkilöstöön tai oli kokonaan ilman arviointijärjestelmää sopimuspalkkaisuuden tai juuri alkaneen työsuhteen vuoksi. Henkilöstömäärän vähäisen muutoksen ansiosta vuosien 2017 ja 2018 aineistoista laskettuja lukuja voidaan pitää keskenään hyvin vertailukelpoisina. Vaihtuvuutta harjoittelukoulujen opetushenkilöstössä oli 14 prosenttia⁷.

Taulukko 16: Kokoaikainen henkilöstö 2017 ja 2018

	2017	2018
Kaikki henkilöt	670	689
Identtiset henkilöt	566	566
Järjestelmäidenttiset henkilöt	558	558

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat kokoaikaiset

Taulukko 17: Henkilöstön vaihtuvuus 2017-2018

	Henkilöstömäärä	Vaativuustason eskiarvo	Suoritustason keskiarvo	STA-keskiarvo
YHTEENSÄ 2017 (identtiset + uudet)⁸	664	5,79	5,94	4 649
Identtiset henkilöt 2017-2018	566	5,89	6,30	4 753
Uudet henkilöt 2018	98	5,19	3,84	4 051
Pois jääneet henkilöt 2017	84	5,44	5,20	4 388

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat kokoaikaiset

⁷ Vaihtuvuus on laskettu kaavalla
$$\frac{\text{(uudet henkilöt + pois jääneet henkilöt)}}{\text{henkilöstö syyskuussa 2018}}$$

⁸ "YHTEENSÄ 2018" -henkilöstömäärä ei vastaa taulukon 16 vuoden 2018 "Kaikki henkilöt" -lukumäärää. Taulukossa 16 "Kaikki henkilöt" vuonna 2018 sisältää kaikki vuonna 2018 kokoaikaisessa työssä olleet henkilöt. Lukuun voi siis luonnollisesti sisältyä sellaisia henkilöitä, jotka ovat olleet aineistossa myös vuonna 2017, mutta osa-aikaisina. Taulukon 17 "YHTEENSÄ 2018" -lukuun sisältyy sen sijaan vain sellaisia identtisiä henkilöitä, jotka ovat olleet kokoaikaisia kumpanakin vuonna.

Syyskuussa 2018 harjoittelukoulujen opetushenkilöstöön kuulunut ansaitsi keskimäärin 4 633 euroa. Identtiset, vähintään vuoden työsuhteessa olleet, ansaitsivat keskimäärin 4 753 euroa. Tämä oli 120 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Nousua oli kauttaaltaan niin tehtävä- kuin henkilökohtaisessa palkassa sekä ylityntipalkkioissa ja lisissä. Ylityntipalkkioita sai entistä useampi vuoden ”notkahduksen” jälkeen.

Syyskuusta 2017 syyskuuhun 2017 harjoittelukoulujen opetushenkilöstöllä keskimääräinen kuukausiansio nousi 0,5 prosenttia kaikilla henkilöillä (-1,7 prosenttia vuonna 2017). Identtisillä henkilöillä keskimääräinen ansio nousi 2,6 prosenttia (-0,4 prosentti vuonna 2017) ja järjestelmäidenttisillä henkilöillä nousu oli 2,3 prosenttia (-0,7 prosenttia vuonna 2017).

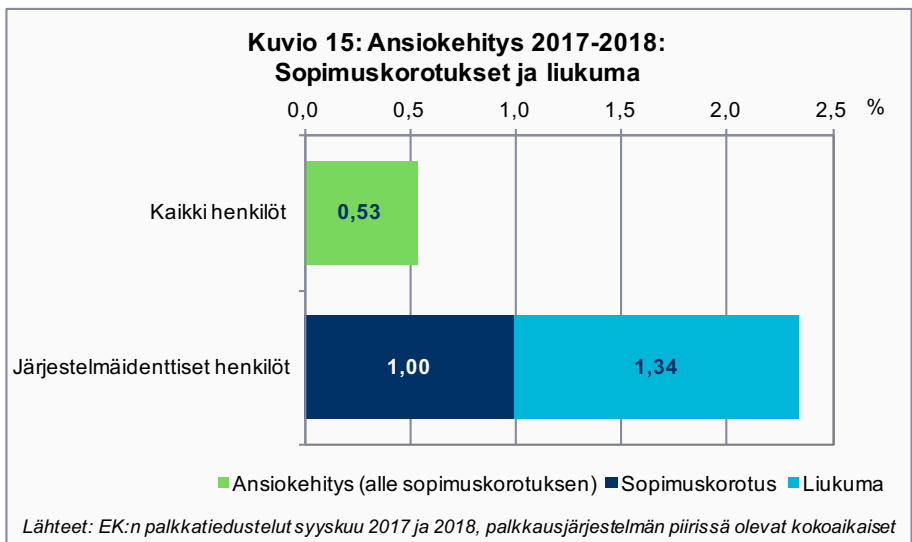
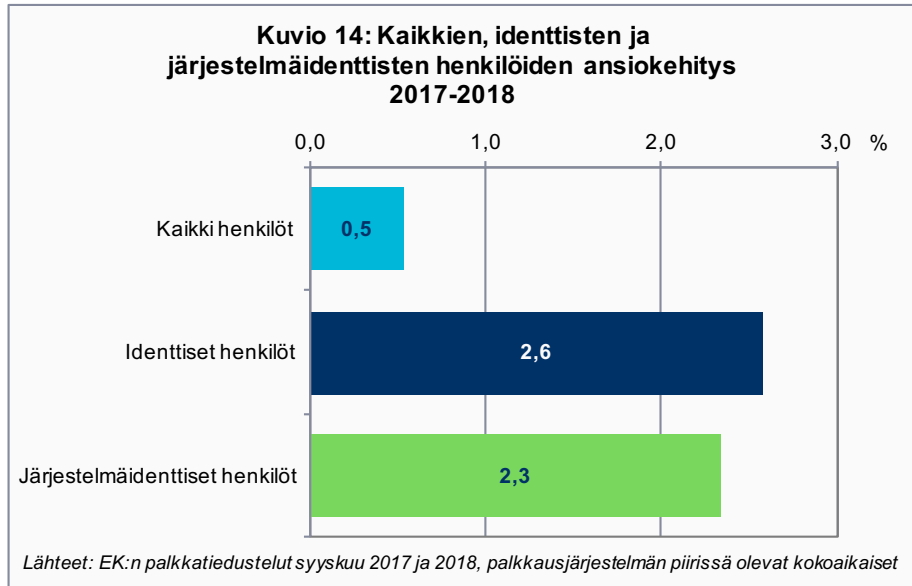
Identtisten henkilöiden ansiokehitys oli kaikkien henkilöiden ansiokehitystä parempaa reilulla parilla prosenttiyksiköllä. Kaikkien henkilöiden joukossa ovat myös ne palkansaajat, jotka esiintyvät tilastossa ainoastaan toisena tarkasteluajankohtana. Tällöin rakenteelliset tekijät, kuten uusien henkilöiden palkkaaminen ja ensimmäisenä tarkasteluajankohtana palvelleiden henkilöiden poistuminen aineistosta tilastokauden aikana vaikuttavat henkilöstöryhmän ansiokehitykseen.

Merkittävä syy kaikkien ja identtisten henkilöiden ansiokehityksen eroihin on uusien palkattujen henkilöiden matalampi aloituspalkka verrattuna aiemmin ja pidempään palvelleiden ansiotasoon. Harjoittelukoulujen opetushenkilöstön uusien, tilastokauden aikana palkattujen kokoikaisten työntekijöiden keskipalkka syyskuussa 2018 oli 85 prosenttia (86 prosenttia vuonna 2017) niin sanottujen vanhojen, kumpanakin vuonna tilastossa esiintyvien työntekijöiden palkoista. Kaikkien henkilöiden ansiokehitysprosentti kertooinkin paremmin kyseisen henkilöstöryhmän keskiansiossa vuoden aikana tapahtuneen muutoksen, kun taas identtisten ansiokehitys kuvaa henkilöiden urakehityksen ja ammatista toiseen siirtymisen myötä syntyvää ansiokehitystä.

Tilastokaudelle ajoittui työehtosopimuksen mukainen prosentin yleiskorotus. Ansiokehitys harjoittelukoulu-

Taulukko 18: Kokoikaisten henkilöstön ansio 2017 ja 2018		
	2017	2018
Kaikki henkilöt	4 608	4 633
Identtiset henkilöt	4 633	4 753
Järjestelmäidenttiset henkilöt	4 654	4 763

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat kokoikaiset

jen kaikkien henkilöiden osalta jäi kuitenkin tämän alapuolelle reiluun puoleen prosenttiin. Tähän vaikuttaa edellä mainittu vaihtuvuus, joka tyypillisesti laskee kaikkien henkilöiden ansiokehitystä. Järjestelmäidenttisten henkilöiden ansiokehitys oli selkeästi nouseva ollen 2,3 prosenttia (-0,7 prosenttia vuonna 2017). Ansioiden nousu ylitti siten yleiskorotuksen 1,3 prosenttiyksikköä.

ANSIOKEHITYS VAATIVUUSTASOVÄLEIN

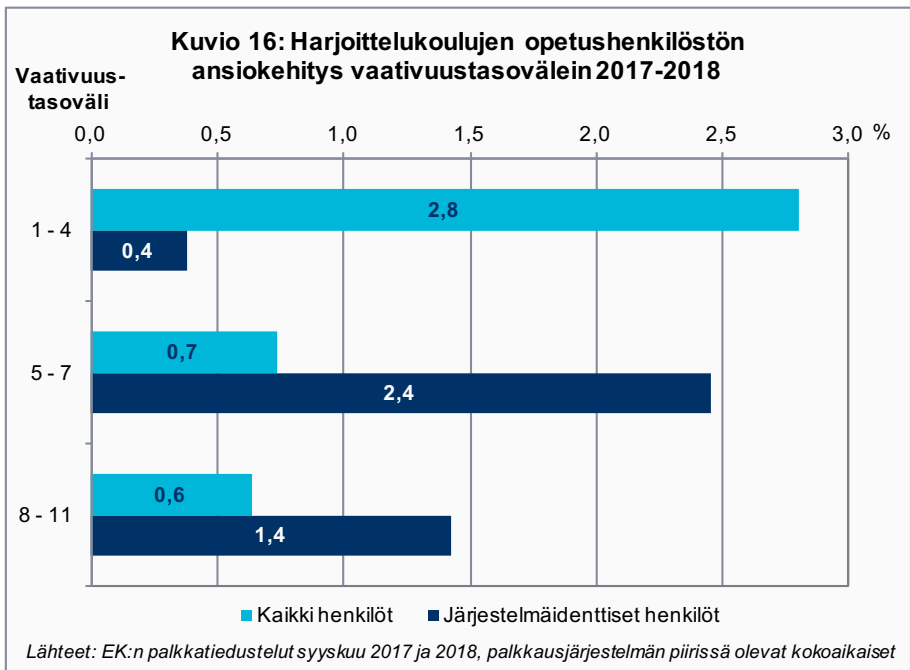
Taulukko 19: Kokoaikainen henkilöstö vaativuustasoittain 2017 ja 2018

Vaativuustaso	Kaikki henkilöt		Järjestelmäidenttiset henkilöt	
	2017	2018	2017	2018
1	0	0	0	0
2	0	0	0	0
3	0	0	0	0
4	16	26	8	5
5	324	314	259	244
6	204	231	181	198
7	84	74	72	72
8	13	15	12	13
9	6	6	5	5
10	15	17	15	15
11	8	6	6	6
YHTEENSÄ	670	689	558	558

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat kokoaikaiset

Vaativuustasovälein tarkasteltuna harjoittelukoulujen opetushenkilöstön ansiokehityksessä oli eroja. Tosin täytyy huomata, että henkilöstöä on varsin vähän matalammilla ja korkeammilla vaativuustasoilla.

Kaikkien henkilöiden ansiokehitys oli matalampaa kuin järjestelmäidenttisten henkilöiden vaativuusväleillä 5–7 ja 8–11. Sen sijaan vaativuusvälillä 1–4 oli kaikkien ansioiden nousu peräti 2,8 prosenttia. Järjestelmäidenttisillä ansiot nousivat merkittävästi, 2,4 prosenttia, välillä 5–7, mutta myös välillä 8–11, 1,4 prosenttia. Vaativuustasovälin sisällä suurin ero kaikkien henkilöiden ja järjestelmäidenttisten henkilöiden ansiokehityksen välillä oli tasoilla 1–4 ollen 2,4 prosenttiyksikköä.

KESKIANSIOT JA ANSIOKEHITYS SUKUPUOLITTAIN

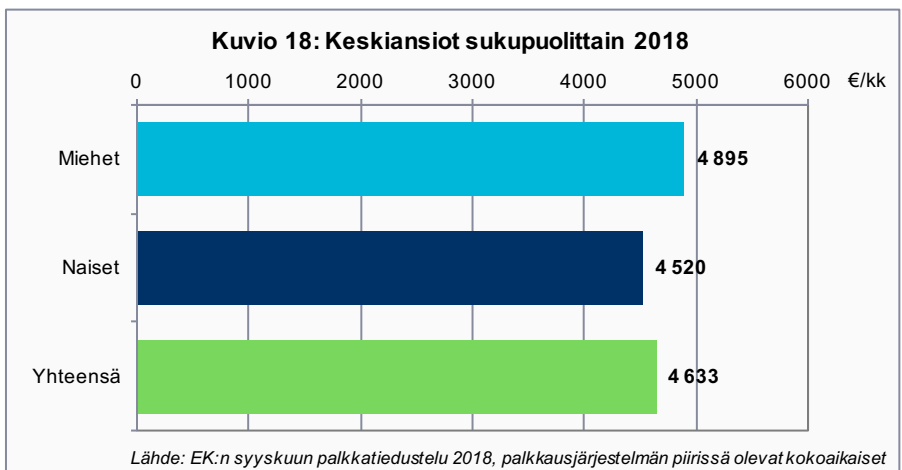
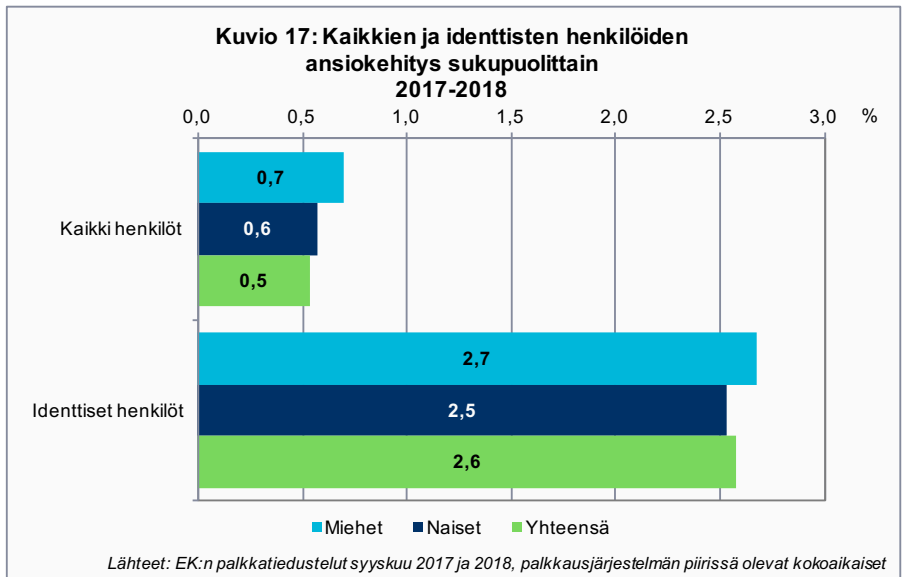
Sukupuolittain tarkasteltuna kaikilla henkilöillä naisten keskiansio nousi syyskuusta 2017 syyskuuhun 2018 0,6 prosenttia. Vastaavasti miesten keskiansio nousi 0,7 prosenttia. Identtisiä henkilöitä tarkasteltaessa naisten ansion nousu oli 2,5 prosenttia miesten ansioiden nousussa 2,7 prosenttia.

Harjoittelukoulujen opetushenkilöstön keskiansioissa sukupuolten väliset erot olivat miesten eduksi: miesten keskiansio syyskuussa 2018 ylitti naisten keskiansion 375 eurolla. Prosentuaalisesti naisten keskiansio oli noin 92 prosenttia (92 % vuonna 2017) miesten keskiansiosta.

On huomattava, että näin karkealla tasolla tehty tarkastelu ei ota huomioon mahdollisia sukupuolten välisiä eroja esimerkiksi eri vaatavuustason tehtäviin sijoittumisessa, tehtävistä suoriutumisessa tai koulutus- ja työkokemustaustassa. Toisin sanoen tässä julkaisussa esitettyjen lukujen perusteella ei voida puhua sukupuolten välisestä palkkaerosta, kun sillä tarkoitetaan samaa työtä tekevien ja ominaisuuksiltaan yhtäläisten naisten ja miesten välistä palkkaeroa. Tämän palkkaeron selvittäminen vaatisi useiden – tässä julkaisussa huomioimattomien – taustamuuttujien tarkastelua.

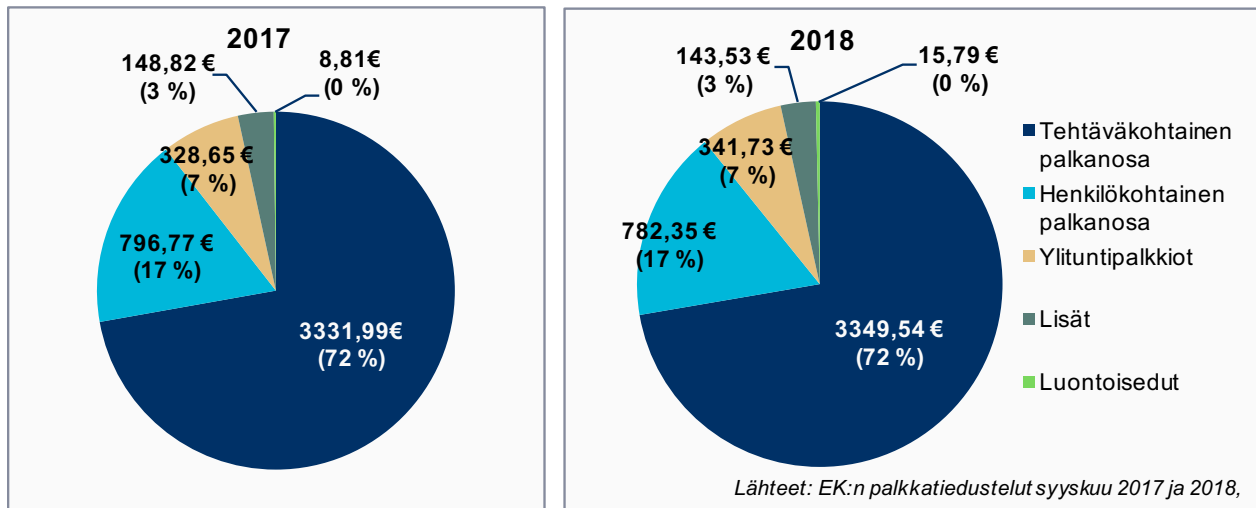
Taulukko 20: Kokoaikainen henkilöstö sukupuolittain 2017 ja 2018		
	2017	2018
KAIKKI HENKILÖT		
Miehet	208	207
Naiset	462	482
Yhteensä	670	689
IDENTTISET HENKILÖT		
Miehet	183	183
Naiset	383	383
Yhteensä	566	566

Lähteet: EK:n palkkatiedustelut syyskuu 2017 ja 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat kokoaikaiset

PALKKAUKSEN RAKENNE

KUVIO 19: HARJOITTELUKOULUJEN OPETUSHENKILÖSTÖN PALKKAUKSEN RAKENNE 2017 JA 2018

Palkkauksen rakenne harjoittelukouluissa on yleisesti ottaen melko yksinkertainen. Tehtäväkohtainen ja henkilökohtainen palkanosa yhdessä kattavat lähes 90 prosenttia palkasta. Merkittävä palkanosa edellä

mainittujen lisäksi ovat ylituntipalkkiot, joiden osuus syyskuussa 2018 oli noin 7 prosenttia kokonaispalkasta. Jäljelle jäävä vajaa 4 prosenttia säännöllisen työajan ansiosta koostuu erilaisista lisistä ja luontoiseduista.

LIITTEET

LIITE 1: YLIOPISTOJEN HENKILÖSTÖN JAKAUTUMINEN VAATIVUUS- JA SUORITUSTASOILLE 2018

Opetus- ja tutkimushenkilöstö 2018 (lkm)										
	Henkitaso									
Vaaitaso	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yhteensä
1	20	13	66	43	120	24	82	1		369
2	2	70	581	636	417	101	59	17	1	1 884
3	5	42	259	288	304	106	62	20	13	1 099
4	1	28	127	277	252	119	111	25	24	964
5	1	23	385	837	1 058	542	277	76	19	3 218
6		8	127	442	718	622	383	110	43	2 453
7		2	44	155	318	321	234	113	32	1 219
8			18	96	184	175	133	42	13	661
9			12	61	207	280	225	85	37	907
10			2	10	48	77	57	24	12	230
11			1	1	2	9	6	3	1	23
Yhteensä	29	186	1 622	2 846	3 628	2 376	1 629	516	195	13 027

Lähde: EK:n syyskuun palkkatiedustelu 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

LKM

0-50
51-100
101-150
151-200
201-250
251-300
301-350
351-400
yli 400

Muu henkilöstö 2018 (ikm)										
	Henkitaso									
Vaatitaso	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yhteensä
2		6	25	20	9	2				62
3	2	6	12	21	12	10	8	1	1	72
4	8	33	54	124	77	106	49	7	7	459
5	2	13	57	86	179	257	125	28	28	751
6		9	63	148	361	427	251	76	76	1 350
7		9	60	200	285	338	233	100	100	1 235
8	1	15	114	240	443	327	183	63	63	1 399
9	1	36	199	421	555	402	161	45	45	1 827
10		10	61	196	289	275	151	30	30	1 015
11			28	88	122	151	103	23	23	521
12		2	11	37	63	45	35	18	18	218
13			3	9	8	14	13	9	9	56
14					2	5		1	1	8
15							2			2
Yhteensä	14	139	687	1 590	2 405	2 359	1 314	401	66	8 975

Lähde: EK:n syyskuun palkkatiedustelu 2018, YPJ:n piirissä olevat kokoaikaiset

LKM

- 0-50
- 51-100
- 101-150
- 151-200
- 201-250
- 251-300
- 301-350
- 351-400
- yli 400

LIITE 2: HARJOITTELUKOULUJEN OPETUSHENKILÖSTÖN JAKAUTUMINEN VAATIVUUS- JA SUORITUSTASOILLE 2018

Harjoittelukoulujen opetushenkilöstö 2018 (ikm)														
	Henkitaso													
Vaaitaso	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Yhteensä
1														0
2														0
3														0
4	1	2	17	2	1	1	1	1						26
5	5	31	60	47	46	35	45	23	16	6				314
6	4	7	24	19	30	33	42	29	30	5	7	1		231
7				2	5	8	18	16	7	9	7	2		74
8			1		2	1	1	4	2	2	2			15
9				1	1	1		1	1	1				6
10			1			3	3	3	1	3	1	2		17
11			1				2			1	2			6
Yhteensä	10	40	104	71	85	82	112	77	57	27	19	5	0	689

Lähde: EK:n syyskuun palkkatiedustelu 2018, palkkausjärjestelmän piirissä olevat kokoaikaiset

LKM

0-50

51-100

101-150

151-200

201-250

251-300

301-350

351-400

yli 400

LIITE 3: YLIOPISTOJEN YLEISIMMÄT AMMATTINIMIKKEET JA KESKIANSIOT 2018

Opetus- ja tutkimushenkilöstö		
Nimike	Yhteensä 2018	STA km. 2018
TOHTORIKOULUTETTAVA*	3 502	2 559,81 €
TUTKIJATOHTORI	2 415	3 598,40 €
PROFESSORI	1 867	6 996,55 €
YLIOPISTONLEHTORI	1 621	4 498,24 €
YLIOPISTO-OPETTAJA	1 197	3 540,66 €
YLIOPISTOTUTKIJA	653	4 434,70 €
PROJEKTITUTKIJA	539	2 820,10 €
NUOREMPI TUTKIJA*	524	2 662,57 €
TUTKIMUSAVUSTAJA	491	2 149,33 €
LEHTORI	466	4 343,35 €
APULAISPROFESSORI	318	5 359,12 €
KLIININEN OPETTAJA	209	4 354,03 €
TUTKIJA	159	3 235,12 €
ERIKOISTUTKIJA	142	3 809,53 €
ASSOCIATE PROFESSOR	89	6 673,74 €
TUTKIMUSJOHTAJA	77	6 297,54 €
VANHEMPI YLIOPISTON LEHTORI	57	5 285,54 €
TUTKIMUSKOORDINAATTORI	50	4 360,43 €
VANHEMPI TUTKIJA	49	4 649,88 €
TUTKIJAOPETTAJA	48	5 344,28 €
PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ	47	4 065,02 €
ASSISTANT PROFESSOR (TENURE TRACK)	38	4 469,42 €
ASSOCIATE PROFESSOR (TENURE TRACK)	37	5 228,52 €
PROJEKTITYÖNTEKIJÄ	33	2 960,57 €
TUTKIMUSPÄÄLLIKKÖ	31	4 587,28 €
AKATEMIAN TUTKIJATOHTORI	30	3 979,92 €
PROFESSOR OF PRACTICE	30	6 245,95 €
STAFF SCIENTIST	29	4 594,95 €
ERIKOISTUTKIJA SR	25	4 410,68 €
RESEARCH FELLOW	24	4 538,11 €
AKATEMIATUTKIJA	14	5 320,15 €
ERIKOISTUVA ELÄINLÄÄKÄRI	13	3 016,71 €
TUTKIMUSPROFESSORI	13	6 633,91 €

Muu henkilöstö

Nimike	Yhteensä 2018	STA km. 2018
SUUNNITTELIJA	528	3 429,14 €
ASIAANTUNTIJA	320	3 906,55 €
KOORDINAATTORI	304	3 324,29 €
LABORATORIOMESTARI	267	2 645,05 €
TALOUSHIITEERI	224	2 691,31 €
KOULUTUSSUUNNITTELIJA	201	3 398,85 €
OPINTOSIITEERI	189	2 547,91 €
TIETOASIAANTUNTIJA	181	3 568,91 €
TUTKIMUSTEKNIKKO	181	2 808,99 €
TUTKIMUSAVUSTAJA	161	2 141,05 €
PROJEKTIPÄÄLLIKÖ	152	3 983,28 €
LABORATORIOINSINÖÖRI	151	3 912,94 €
KIRJASTOSIITEERI	146	2 578,38 €
CONTROLLER	142	3 829,74 €
HENKILÖSTÖSIITEERI	126	2 758,12 €
ERIKOISLABORATORIOMESTARI	121	2 756,22 €
IT-ASIAANTUNTIJA	121	3 708,46 €
IT-SUUNNITTELIJA	120	3 031,72 €
OPINTONEUVOJA	106	2 795,95 €
IT-TUKIHENKILÖ	105	2 625,96 €
HENKILÖSTÖASIAANTUNTIJA	102	3 973,71 €
LABORATORIOTEKNIKKO	102	2 768,61 €
SIITEERI	100	2 732,73 €
JÄRJESTELMÄSUUNNITTELIJA	90	3 460,33 €
HENKILÖSTÖKOORDINAATTORI	89	3 333,46 €
TUTKIMUSHOITAJA	82	2 911,18 €
PALVELUPÄÄLLIKÖ	79	4 913,38 €
JÄRJESTELMÄASIAANTUNTIJA	76	3 885,98 €
PROJEKTITUTKIJA	75	3 261,17 €
PROJEKTIKOORDINAATTORI	73	3 372,98 €
VIRASTOMESTARI	67	2 463,91 €
INFORMAATIKKO	66	3 476,75 €
PÄÄLLIKÖ	66	5 325,81 €
PROJEKTISUUNNITTELIJA	63	3 203,43 €
VAHTIMESTARI	63	2 430,95 €
PROJEKTISIITEERI	59	2 630,57 €
AMANUENSSI	58	3 195,53 €
KEHITTÄMISPÄÄLLIKÖ	56	4 828,97 €
JOHDON ASSISTENTTI	55	3 127,36 €
PROJEKTIKIRJANPITÄJÄ	54	2 811,97 €
JOHTAJA	53	6 222,52 €
KIRJASTONHOITAJA	51	3 545,23 €
SIIVOOJA	51	1 853,00 €

Sivistystyöntajat ry

PL 30 [Eteläranta 10], 00131 Helsinki

Puhelin 09 1728 5700

www.sivistystyonantajat.fi

Lisätietoja:

Ekonomisti

Harri Hietala

Puhelin 09 1728 5718

harri.hietala@sivistystyonantajat.fi

Jälkipainos kielletään.

Sivistystyönantajat • Eteläranta 10, 00130 Helsinki
p. 09 1728 5700 • www.sivista.fi